

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBİYACHILARINING MEHNAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI

Sarvinoz Xaydarova Sohibjon qizi

MTTDMQTMOI mustaqil izlanuvchi (PhD)

ANOTATSIYA

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining mehnat samaradorligini oshirish mexanizmlari, ta'lim jarayonini optimallashtirish, rag'batlantirish tizimi va innovatsion texnologiyalarni qo'llash masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, pedagog samaradorligi, innovatsiya, motivatsiya, ta'lim texnologiyalari.

ANNOTATION

This paper analyzes mechanisms for improving the labor efficiency of preschool education teachers, optimization of the educational process, motivation systems, and the use of innovative technologies.

Keywords: preschool education, teacher efficiency, innovation, motivation, educational technologies.

АННОТАЦИЯ

Раскрываются механизмы повышения трудовой эффективности педагогов дошкольных образовательных учреждений, оптимизация учебного процесса, система мотивации и применение инновационных технологий.

Ключевые слова: дошкольное образование, эффективность педагога, инновации, мотивация, образовательные технологии.

Maktabgacha ta'lim tizimi har bir bolaning ilk intellektual, jismoniy va psixologik rivojlanishini shakllantiruvchi eng muhim bosqichdir. Ushbu jarayonning samaradorligi, avvalo, mazkur tizimda faoliyat yuritayotgan pedagoglarning kasbiy mahorati, motivatsiyasi va mehnat sharoitlari bilan chambarchas bog'liqdir. Shuning uchun pedagogik kadrlar mehnat samaradorligini oshirish mexanizmlarini chuqur o'rganish va amaliyotga tatbiq etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimida tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, ta'lim dasturlarini yangilash, pedagoglarning malakasini oshirish, rivojlantiruvchi muhit yaratish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish kabi yo'nalishlar ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayonlar pedagog mehnatini yuqori samaradorlik bilan tashkil etish uchun qulay shart-sharoit yaratadi.

Pedagog mehnati samaradorligini oshirish, eng avvalo, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish bilan bog'liqdir. Zamonaviy tarbiyachi nafaqat bolalar psixologiyasini bilishi, balki metodik yondashuvlarni qo'llashi, interaktiv texnologiyalardan foydalana olishi, innovatsion pedagogik jarayonlarni boshqara bilishi zarur. Shu maqsadda doimiy malaka oshirish kurslari, treninglar, seminarlar, master-klasslar tashkil etilishi pedagoglarning kasbiy rivojiga katta turtki beradi. Metodik qo'llab-quvvatlash tizimi esa ularning ijodiy qobiliyatini kengaytiradi, tajriba almashish imkoniyatini yaratadi.

Mehnat samaradorligini oshirishning yana bir muhim yo'nalishi — pedagoglar uchun yaratilgan moddiy-texnik baza va ish sharoitlaridir. Guruh xonalarining zamonaviy didaktik vositalar bilan ta'minlanganligi, bolalarning rivojlanishiga mos muhitning mavjudligi, texnologik

qulayliklarning yaratilishi pedagog faoliyatining sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, ish joyida sog'lom psixologik muhitning mavjudligi, jamoada ijobiy munosabatlar, rahbariyatning qo'llab-quvvatlashi ham samaradorlikning oshishiga xizmat qiladi.

Pedagoglarni rag'batlantirish tizimi ham mehnat samaradorligini oshirishda muhim omildir. Moddiy rag'batlantirish – ustamalar, mukofotlar, qo'shimcha to'lovlar shaklida bo'lishi mumkin. Nomoddiy rag'bat esa ma'naviy qo'llab-quvvatlash, faxriy yorliqlar, tanlovlarga jalb qilish, kasbiy o'sish imkoniyatlarini ochib berish orqali amalga oshiriladi. Pedagog o'z mehnati e'tirof etilganini his qilsa, uning kasbiy faolligi va mas'uliyati yanada ortadi.

Ta'lim jarayonini optimallashtirish ham samaradorlikning muhim ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Mashg'ulotlarni shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida tashkil etish, bolaning individual rivojlanish xaritasiga asoslanib ishlash, differensial yondashuvni qo'llash ta'lim jarayonining sifatini oshiradi. Shuningdek, ota-onalar bilan muntazam hamkorlik, ularning pedagogik madaniyatini oshirish, oilaviy tarbiya va bog'cha tarbiyasining uyg'unligini ta'minlash ham pedagog mehnatini samarali qiladi.

Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish pedagog mehnati samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. O'yin texnologiyalari, STEAM yondashuvi, Montessori elementlari, muammoli ta'lim usullari, interaktiv metodlar – bularning barchasi bolalarning qiziqishini oshirib, ta'lim jarayonini jonlantiradi. Raqamli texnologiyalar – elektron resurslar, taqdimotlar, multimediyaviy vositalari, virtual didaktik vositalar – pedagog faoliyatini yengillashtirib, samaradorlikni oshiradi.

Samaradorlikni baholash tizimi ham pedagog mehnatini rivojlantirishning muhim qismi hisoblanadi. Pedagogning ishini monitoring qilish, mashg'ulotlar sifatini tahlil qilish, natijalarni diagnostika qilish, o'sish dinamikasini aniqlash orqali faoliyatga baho beriladi. Bugungi kunda ko'plab tashkilotlarda KPI – kalit natijaviy ko'rsatkichlar tizimi joriy etilmoqda. Bu tizim pedagogning barcha yo'nalishdagi faoliyatini adolatli va shaffof baholash imkonini beradi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining mehnat samaradorligini oshirish — bu ko'p qirrali, tizimli yondashuvni talab qiladigan jarayondir. Pedagogning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish, qulay mehnat sharoitlari yaratish, rag'batlantirish, innovatsion texnologiyalarni qo'llash, optimal boshqaruv va samaradorlik monitoringi – bu jarayonning asosiy mexanizmlaridir. Ushbu mexanizmlar izchil amalga oshirilganda, nafaqat pedagog mehnati samaradorligi, balki maktabgacha ta'limning umumiy sifati ham sezilarli darajada oshadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining maktabgacha ta'limni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
3. Maktabgacha ta'lim vazirligi. "Ilk qadam" dasturi.
4. Alimova N., Xolmatova M. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. Toshkent, 2020.
5. Ziyamuhamedova F. Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishi bo'yicha metodik qo'llanma. Toshkent, 2021.
6. Abdullaeva M. Pedagogik mahorat va kasbiy kompetensiya. Toshkent, 2019.